

Guía Docente

Datos Identificativos					2023/24
Asignatura (*)	Deseño, desenvolvemento e avaliación do currículo		Código	652G02009	
Titulación					
Descritores					
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos	
Grao	2º cuatrimestre	Primeiro	Formación básica	6	
Idioma	CastelánGalego				
Modalidade docente	Presencial				
Prerrequisitos					
Departamento	Pedagogía e Didáctica				
Coordinación	Sanchez Bello, Ana		Correo electrónico	ana.sanchez.bello@udc.es	
Profesorado	Fernández Sánchez, Andrea Lorenzo Castiñeiras, Juan J. Sanchez Bello, Ana		Correo electrónico	andrea.fernandez.sanchez@udc.es j.lorenzo.castineiras@udc.es ana.sanchez.bello@udc.es	
Web					
Descrición xeral	Esta materia ten por obxectivo analizar rigurosamente os fundamentos sociais dunha cultura igualitaria que non igualitarista e as accións específicas que pode desenvolver a institución escolar para garantir este principio. O contexto global das nosas sociedades fai que as escolas precisen de instrumentos novedosos para facer fronte a novas demandas sociais e culturais que son precisas analizar, recrear e reificar no ámbito educativo. As controversias entre redistribución e recoñecemento, formarán o eixo analítico principal cara a reconfigurar o sentido socio-educativo				

Competencias / Resultados do título

Código	Competencias / Resultados do título
--------	-------------------------------------

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
O curriculum escolar como construción social	A1	B1	C5
	A2	B2	C6
	A3	B6	C7
	A8	B17	
	A10	B18	
	A19	B19	
	A28	B20	
	A29	B21	
	A34		

O Deseño do curriculum escolar: innovación e cambio	A9 A11 A12 A13 A16 A17 A18 A22 A40 A48 A61 A64 A65	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B11 B13 B17 B22 B23	C1 C2 C3 C6 C7
Aplicacións didácticas do curriculum escolar: o alumnado como centro da aprendizaxe	A1 A2 A4 A5 A6 A7 A13 A14 A15 A16 A17 A18 A20 A40 A42 A52 A60	B7 B8 B9 B10 B11 B12 B14 B15 B16	C4 C6 C8
Avaliación e propostas de mellora na planificación curricular	A9 A16 A17 A18 A63 A64 A65 A66 A68	B1 B14 B15 B16 B17 B18 B19 B20 B24 B25	C6 C7 C8

Contidos	
Temas	Subtemas
1.O SIGNIFICADO DO CURRÍCULO NA ESTRUCTURA SOCIAL	1.1 Xustiza social nun mundo globalizado 1.2 Igualdad vs Igualitarismo 1.3 Niveis de xustiza social 1.4 Re-conceptualización do ensino 1.5 As sementes dun novo humanismo

2. OS DETERMINANTES DOS CURRICULA	2.2. Transformacións sociais e ámbitos de intervención 2.3. Procesos de aprendizaxe e participación democrática 2.3. Profesionalización e democratización 2.4. Pedagogía crítica e cidadanía 2.5. Sociedade e escola na construción dunha cidadanía crítica
3. FORMACIÓN DE IDENTIDADES E IGUALDADE	3.1. Experiencias identitarias 3.2. Relacións culturais e diversidade identitaria 3.3. Dimensións educativas na construción da identidade 3.4. Currículo e diversidade cultural 3.5. Escola e pluralismo cultural
4. O DESEÑO CURRICULAR. MÉTODOS, ESTRATEXIAS E MEDIOS DE ENSINO E APRENDIZAXE NO PROCESO DE ELABORACIÓN	4.1. Conflictos en torno ao deseño curricular 4.2. Propostas diversas no deseño do currículo 4.3. Políticas escolares en torno ao deseño curricular 4.4. A importancia de prever a acción educativa 4.5. Modelos de planificación curricular
5. AS TAREFAS DE APRENDER E ENSINAR E DE AVALIACIÓN	5.1. O papel do currículo oculto 5.2. Niveis de análise e avaliación curricular 5.3. Novos espazos para aprender 5.4. Modelos escolares para a aprendizaxe innovadora 5.5. A investigación como método

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Seminario	A1 A3 A7 A9 A19 A20 A22 A28 A29 A34 A48 A63 A64 A68 B1 B3 B7 B8 B12 B15 B16 B18 B19 B20 B25 C2 C4 C6 C7 C8	42	0	42
Análise de fontes documentais	A5 A8 A10 A11 A15 A17 A18 B11 B13 B17 B21 B23 C5	0	35	35
Proba de ensaio	A2 A4 A6 A12 A14 A16 A40 A42 A52 A60 A61 A65 B2 B9 B10 B14 B22 B24 C1 C3	2	0	2
Eventos científicos e/ou divulgativos	A13 A66	0	10	10
Proba oral	A5 A8 A10 A11 A15 A17 A18 B11 B13 B17 B21 B23 C4 C6	0	16	16
Portafolios do alumno	B4 B5 B6	0	43	43
Atención personalizada		2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición

Seminario	Técnica de traballo en grupo que ten como finalidade o estudo intensivo dun tema. Caracterízase pola discusión, a participación, a elaboración de documentos e as conclusións ás que teñen que chegar todas as persoas compoñentes do seminario
Análise de fontes documentais	Técnica metodolóxica que supón a utilización de documentos audiovisuais e/ou bibliográficos (fragmentos de reportaxes documentais ou películas, noticias de actualidade, paneis gráficos, fotografías, biografías, artigos, textos lexislativos, etc.) relevantes para a temática da materia con actividades especificamente deseñadas para a análise dos mesmos. Pódese empregar como introdución xeral a un tema, como instrumento de aplicación do estudo de casos, para a explicación de procesos que non se poden observar directamente, para a presentación de situacións complexas ou como síntese de contidos de carácter teórico ou práctico
Proba de ensaio	Amosar capacidade de razoamento (argumentar, relacionar, etc.), creatividade e espírito crítico. Utilízase para a avaliación diagnóstica, formativa e sumativa. Permite medir as habilidades que non poden avaliarse con probas obxectivas como a capacidade de crítica, de síntese, de comparación, de redacción e de orixinalidade do estudante; polo que implica un estudo amplo e profundo dos contidos, sen perder de vista o conxunto das ideas e as súas relacións.
Eventos científicos e/ou divulgativos	Actividades realizadas polo alumnado que implican a asistencia e/ou participación en eventos científicos e/ou divulgativos (congresos, xornadas, simposios, cursos, seminarios, conferencias, exposicións, etc.) co obxectivo de profundar no coñecemento de temas de estudo relacionados coa materia. Estas actividades proporcionan ao alumnado coñecementos e experiencias actuais que incorporan as últimas novidades referentes a un determinado ámbito de estudo.
Proba oral	Actividade realizada polo alumnado no que se demostrará que os coñecementos adquiridos na materia poden ser aplicados no seu ámbito profesional. A reflexión sobre os contidos e a relación entre diferentes coñecementos serán os aspectos máis destacados a desenvolver.
Portafolios do alumno	É unha carpeta ou arquivador ordenado por seccións, debidamente identificadas ou etiquetadas, que contén os rexistros ou materiais produto das actividades de aprendizaxe realizadas polo alumnado nun período de tempo, cos comentarios e cualificacións asignadas polo profesorado, o que lle permite visualizar o progreso do alumnado. O portafolios ou carpeta inclúe todo o que fai o alumnado, como: apuntes ou notas de clases, traballos de investigación, guías de traballo e o seu desenvolvemento, comentarios de notas, resúmenes, probas escritas, autoavaliacións, tarefas desenvolvidas, comentarios de progreso do alumno realizado polo profesorado, etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario Portafolios do alumno	A atención personalizada ao alumnado estará garantida en todo momento. As cuestións aclaratorias sobre a materia, as dúbidas persoais, as ampliacións de contido así como unha reflexión máis pormenorizada da materia serán atendidas en horario de titoría que se entregará ao alumnado o primeiro día do seminario. A atención ao alumnado con dispensa académica desenvolverase previa cita coa docente onde se desenvolverán titorías de aclaración dos contidos que serán materia de exame e/ou traballo individual

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Proba de ensaio	A2 A4 A6 A12 A14 A16 A40 A42 A52 A60 A61 A65 B2 B9 B10 B14 B22 B24 C1 C3	O proceso de avaliación explicarase pormenorizadamente ao alumnado o primeiro día do seminario, tendo en conta as particularidades, intereses e dilemas individuais	70
Proba oral	A5 A8 A10 A11 A15 A17 A18 B11 B13 B17 B21 B23 C4 C6	O proceso de avaliación está relacionada coa elaboración de un traballo elaborado polo alumnado que deberá ser exposto de maneira oral. Explicarase pormenorizadamente ao alumnado o primeiro día do seminario, tendo en conta as particularidades, intereses e dilemas individuais	30

Observacións avaliación

A avaliación constará de dúas probas para o alumnado presencial:

a) Exposición oral do traballo elaborado polo alumnado nas clases interactivas (30%). b) Un exame escrito sobre os contidos da materia (70%). Para ter apto na materia é imprescindible ter aprobadas as dúas probas a

avaliar. Avaliación de dispensa académica e non presenciais (aquele alumnado que non chegue ao 80% de asistencia ás aulas interactivas): a) proba escrita sobre os contidos da materia (75%) b) Traballo dunha obra académica que será ofertada pola profesora (25%). En ámbolos dous casos, tanto para o alumnado presencial como para o non presencial, explicaranse en detalle os criterios para o desenvolvemento dos traballos. Segundo o artigo 11, apartado 4 b), do Regulamento disciplinar do estudiantado da UDC, no caso de plaxio: O alumnado terá a cualificación de suspenso na convocatoria en que se cometa a falta e respecto da materia en que se cometese: o/a estudante será cualificado con ?suspenso? (nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico, tanto se a comisión da falta se produce na primeira oportunidade como na segunda. Para isto, procederase a modificar a súa cualificación na acta de primeira oportunidade, se fose necesario.

Fontes de información

Bibliografía básica

BENHABIB, Seyla (2006). Las reivindicaciones de la cultura. Igualdad y diversidad en la era global. Madrid.
 KatzFRASER, Nancy and HONNETH, Axel. (2006). ¿Redistribución o Reconocimiento?. Madrid. Morata.
 FRASER, Nancy (2008). Escalas de justicia. Barcelona. Herder
 GIMENO SACRISTÁN, José. (2011). Educar y convivir en la cultura global. Madrid. Morata
 GUTMANN, Amy. (2008). La identidad en democracia. Madrid. Katz
 HAYES JACOB, Heidi (Ed.) (2014). Curriculum XXI. Lo esencial de la educación para un mundo en cambio. Madrid. Narcea, S.A. de Ediciones.
 NUSSBAUM, Martha. (2005). El cultivo de la humanidad. Una defensa clásica de la reforma en la educación liberal. Barcelona. Paidós.
 PERRENOUD, Philippe (1996). La construcción del éxito y del fracaso escolar. A Coruña, Fundación Paideia & Madrid, Ediciones Morata. Tercera Edición 2001.
 SUBIRATS MARTORI, Marina (2017). Coeducación, apuesta por la libertad. Barcelona. Octaedro.
 SUBIRATS MARTORI, Marina, TOMÉ GONZÁLEZ, Amparo, SOLSONA PAIRÓ, Nuria (coord.); RUIZ REPULLO, Carmen [et al.] (2019). Coeducar: poner la vida en el centro de la educación. Barcelona. Graó.
 TANN, C. Sarah (2004). Diseño y desarrollo de unidades didácticas en la escuela primaria. Madrid, Ediciones Morata.

Bibliografía complementaria

Atienza, Encarnación (2007): Discurso e ideoloxía en los libros de texto de ciencias sociales. Discurso & Sociedad 1, 4, 543-574.
 Gee, James Paul (2005): La ideoloxía en los discursos. Madrid, Morata.
 Gimeno Sacristán, José (1997): El curriculum: una reflexión sobre la práctica. Madrid, Morata (7ª ed.).
 Gimeno Sacristán, José e Pérez Gómez, Á.I. (Comps.) (1997): Comprender y transformar la enseñanza (6ª ed.). Madrid, Morata.
 Grisay, Aletta (2003). Repetir curso a adecuar el currículo. En Álvaro Marchesi Ullastres (coord.), Carlos Hernández Gil (coord.). El fracaso escolar una perspectiva internacional, 101-127. Madrid, Alianza
 Giroux, Henry (1988): Los profesores como intelectuales: hacia una pedagogía crítica del aprendizaje. Barcelona/Madrid, Paidós/MEC.
 Guttman, Amy (2001): La educación democrática: una teoría política de la educación. Barcelona, Paidós.
 Hargreaves, Andy (1996): Profesorado, cultura y postmodernidad (cambian los tiempos, cambia el profesorado). Madrid, Morata.
 Hargreaves, Andy (2003): Enseñar en la sociedad del conocimiento. Barcelona, Octaedro.
 Hernández Hernández, Fernando e Ventura Robira, Montserrat (1992). La organización del currículo por proyectos de trabajo. El conocimiento es un caleidoscopio. Barcelona. ICE. Graó.
 Stenhouse, Lawrence (2003): Investigación y desarrollo del currículo (5ª ed.). Madrid, Morata
 Torres Santomé, Jurjo (2001): Educación en tiempos de neoliberalismo. Madrid, Morata.
 Torres Santomé, Jurjo (2005): El currículo oculto (8ª ed.). Madrid, Morata.
 Torres Santomé, Jurjo (2006): La desmotivación del profesorado. Madrid, Morata.
 Torres Santomé, Jurjo (2006): Globalización e interdisciplinariedad: el currículo integrado (5ª Ed.). Madrid, Morata.
 Torres Santomé, Jurjo (2017): Políticas educativas y construcción de personalidades neoliberales y neocolonialistas. Madrid, Morata.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Problemas sociais, xustiza xuvenil e educación/652439027

Materias que continúan o temario

Observacións

Segundo se recolle nas distintas normativas de aplicación para a docencia universitaria, deberase incorporar a perspectiva de xénero nesta materia (usarase linguaxe inclusiva, utilizarase bibliografía de autores/as de ambos sexos, propiciarse a intervención en clase de alumnos e alumnas...). Traballarse para identificar e modificar prexuízos, actitudes sexistas e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade. Deberanse detectar situacións de discriminación por razón de xénero e proponerse accións e medidas para corrixilas.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías